

turen $\div 29^{\circ}$ C, og vi kjenner det formelig lunt, men vi vet jo at vi snart får kulden over oss igjen. Jeg er redd for at det da vil knipe for stakkars Oates. Må Forsynet komme oss til hjelp! Av mennesker har vi lite å vente uten muligheten for større forsyninger i neste depot. Det vil være fryktelig å finne altfor lite olje også der. Men rekker vi så langt? På platået vilde det ikke vært lang stubben for oss. Jeg vet ikke hvad jeg skulde gjøre, hvis ikke Bowers og Wilson hadde sin ukuelige freidighet.

Mandag 5. mars. Leir 47. Dessverre, situasjonen er blitt enda verre. Igår ettermiddag fikk vi noe vind, vi slet oss frem 5 timer, og distansen igår blev da ialt omtrent 16 km. Til aftens fikk vi et krus kakao og pemmikan som så vidt var litt lunket. Føttene viser sig på oss alle, men særlig på Oates. Føttene hans er aldeles elendige, den ene hovnet forferdelig op igår aftes, og imorges hinket han så det var en ynk å se. Vi startet etter et måltid av te og hard, kald pemmikan — vi later som om vi foretrekker pemmikanen slik. I formiddag marsjerte vi i fem timer over en flate som var noe bedre enn igår. Det var mange skavler, og sleden veltet to ganger. Vi trakk til fots og kom 10 km. frem. Vi er nu to ponnidagsmarsjer og 7—8 km. fra depotet. Vi har nesten ikke brensel igjen, og vår stakkars «soldat» er nesten ferdig. Det er så sørgetlig å se på, fordi vi ikke kan gjøre noe for ham. Mere varm mat vilde hjelpe litt, men bare litt, er jeg redd. Ingen av oss hadde ventet så forferdelig lav temperatur. Av oss andre er det Wilson som kjenner kulden mest, og det er særlig fordi han uten å tenke på sig selv steller med føttene til stakkars Oates. Vi kan ikke hjelpe hverandre ellers, hver har nok å gjøre med å passe på sig selv. Vi fryser på marsjen, selv når vi tar mest i, og vinden trenger igjennem de varme klærne våre. De andre er alle sammen ukuelige i sin freidighet så snart vi sitter i teltet. Det er vår mening å kjempe til det siste og ikke gi oss over, men det er surt å slite verre enn vi har gjort noen gang før i vårt liv, og føle at det går så smått. Vi kan bare si: «Gud hjelpe oss!» og kave oss fremover, forfrosne og elendige, selv om vi setter op en freidig

Søndag 4. mars. Lunsj. Stillingen er meget alvorlig. Som vanlig glemte vi sorgene igår aftes, spiste godt og sov godt etterpå, våknet til et nytt måltid og startet. Solen skinte klart, sporet var tydelig, men overflaten var dekket med korntet rim. Hele formiddagen måtte vi legge oss i selen alt det vi orket, og på $4\frac{1}{2}$ time gikk vi bare $6\frac{1}{2}$ km. Igår aftes var det overskyet og tungt føre, i formiddag skinte solen, men føret var like tungt. Det som kunde hjelpe oss var kan hende en sterk, tørr vind, men det er det lite håp om på denne årstid. Under det kornte laget er det en hard flate med skavler som det må ha vært meget lett å trekke på for en uke eller to siden. Vi er omtrent 77 km. fra neste depot og har proviant til en uke, men brensel til bare 3—4 dager — vi sparar det vi kan på brenselet, men vi tør ikke spare på provianten når vi må slite som vi gjør. Det kniper sandelig for oss nu, men ennu har ingen av oss mistet motet, vi later iallfall som om vi er like freidige, men vi får hjertet i halsen når sleden stanser brått ved en skavl og vi fremfor oss ser sand-sneen ligge i svære dynger. For øieblikket er tempera-

mine. I teltet snakker vi om alle mulige ting, men ikke meget om mat, siden vi har besluttet å holde fulle rasjoner. Det er en risiko, men vi kunde simpelthen ikke orke å gå sultne nu.

Tirsdag 6. mars. Leir 48. Med hjelp av vinden gjorde vi det litt bedre igår, vi gikk ialt 17 km. og er nu 49 km. fra depotet. Men i formiddag har det igjen vært ussett. Det var varmt i natt, og for første gang på reisen forsov jeg mig, jeg våknet over en time for sent. Så brukte vi lang tid til å få fottøyet på, og så kom vi bare halvannen km. frem i timen, enda vi drog av alle krefter. Siden kom det snetykke, og vi måtte tre ganger ut av selen for å lete etter sporene. Resultatet var snaue $6\frac{1}{2}$ km. i formiddag. Nu skinner solen, og vinden har lagt sig. Stakkars Oates er ute av stand til å trekke, og han sitter på sleden når vi leter etter sporet — han er fabelaktig tapper, så svære smerter han må ha i føttene. Han klager ikke, men det er bare sjeldent han er i stand til å spøke nu, og han er mere taus i teltet. Vi holder på å lage en spritlampe som vi kan bruke istedenfor primusen, når vi ikke har mere petroleum igjen. Det er et dårlig surrogat, og vi har ikke meget sprit heller. Kunde vi klart 16 km. om dagen, vilde vi omrent nå frem til depotet, før beholdningen slapp op. Men nu kan bare en sterk vind og godt føre hjelpe oss. Selv i formiddag da vi hadde en nokså kraftig bris, var sleden så tung som bly. Hvis vi alle var friske, kunde vi ennu ha håp om å greie det, men vår stakkars soldat sinker oss svært, enda han gjør sitt ytterste og visst lidet meget.

Onsdag 7. mars. Enda litt verre. Den ene av Oates' føtter var meget dårlig imorges. Han er merkelig tapper. Vi snakker ennu om hvad vi skal gjøre når vi kommer hjem.

Vi gikk bare 12 km. igår. I formiddag gikk vi $7\frac{1}{2}$ km. på $4\frac{1}{2}$ time. Vi er nu 29 km. fra depotet. Finner vi den provianten der som det skal være, kan vi nå frem til det neste depotet, men ikke til en-tonn-depotet. Vi håper, så usannsynlig det er, at hundene har vært til Mount Hooper, i så

fall har vi en mulighet. Hvis det der igjen er for lite petroleum, har vi neppe håp mer. Det ser ut til at krisen nærmer sig for stakkars Oates, men det står ikke bra til med noen av oss, selv om vi er forbausende kjekke, når vi tenker på det voldsomme arbeid vi utfører. Det er den gode kosten som holder oss oppe. I formiddag var det først stille, siden kom det kald vind fra nord. Solen skinte, og vardene var lette å se. Jeg skulde ønske vi kunde marsjere til det siste.

Torsdag 8. mars. Lunsj. I formiddag blev situasjonen verre og verre. Stakkars Oates, den venstre foten hans kan ikke klare sig lenge nu, og det er en forferdelig tid vi bruker for å få på oss på benene. Jeg må vente nesten en time før jeg begynner å skifte, og enda er jeg før det meste først ferdig. Det ser ikke bra ut med Wilsons føtter heller nu, men det kommer mest av at han bruker så meget av sin tid for å hjelpe de andre. Vi gikk 8,2 km. i formiddag og er nu $15\frac{1}{2}$ km. fra depotet — en latterlig liten avstand å se på med uro, men vi vet bare altfor godt at vi her knapt kan gjøre halve dagsmarsjer mot før, og enda må vi slite dobbelt så hardt. Det store spørsmål er: hva vil vi finne i depotet? Hvis hundene har vært der, kan vi komme et godt stykke frem, men hvis det også der er for lite brensel, så Gud hjelpe oss. Jeg er redd for at det i alle tilfelle ser mørkt ut for oss.

Lørdag 10. mars. Det går stadig nedover. Oates' fot er dårligere. Han har et merkelig mot, og han må vite at han aldri kan greie det. Imorges spurte han Wilson om det var noe håp for ham, og selvfolgtelig var Bill nødt til å svare at han ikke visste det. I virkeligheten er det ikke en skygge av håp. Men selv om han bukket under nu, tviler jeg på at vi kunde klare det. Når vi gjør vårt ytterste, har vi kan hende en bitte-liten chance, men ikke mer. Værforholdene er forferdelige, og alle sakene våre blir stadig mere stivfrosne og vanskelige å stelle med. Men samtidig er stakkars Titus naturligvis vår største hindring. Vi må vente på ham om morgen, til den varmende virkning av vår gode frokost for en stor del er gått tapt, mens det eneste kloke var å bryte op og marsjere straks. Og likedan er det etter lunsjen. Stak-

kars mann, det er altfor trist å se på ham, vi prøver bare å opmuntre ham så godt vi kan.

Igår kom vi til Mount Hooper-depotet, men det var en dårlig trøst. For lite av alt. Jeg kan ikke si at noen har skylden. Hundene som kunde ha reddet oss, har øiensynlig ikke holdt ut.¹ Meares har hatt en stri tur hjem, kan jeg tenke.

Imorges var det stille da vi spiste frokost, men litt etter blåste det op fra vestnordvest. Vindet øket hastig. Vi marsjerte en halv time, og da så jeg at ingen av oss orket lengre. Vi blev nødt til å slå leir og må nu ligge her resten av dagen mens snestormen uler om oss.

Søndag 11. mars. Vi skjønner at det snart er på det siste med Titus Oates. Hvad vi eller han skal gjøre, vet bare Gud. Vi drøftet saken etter frokost. Han er en tapper og høisinnset kar, og han forstår situasjonen, men han spurte oss nesten likefrem om hvad han skulde gjøre. Vi kunde bare opfordre ham til å marsjere så lenge han var i stand til det. Ett praktisk resultat førte diskusjonen til, jeg gav Wilson ordre til å gi oss midler til å ende våre lidelser, så enhver av oss kan vite hvordan han skal bære sig ad. Wilson hadde ikke noe valg, da vi sa at vi vilde plyndre medisinkisten hvis han nektet. Vi har nu 30 opiumstabletter hver, og han har selv et rør morfin. Slik er stillingen nu.

Himmelten var helt overskyet da vi startet imorges. Vi kunde ikke se noe, mistet sporene og har siden utvilsomt tul-

¹ Hundene hadde ventet i seks dager ved en-tonn-leiren under Cherry-Garrard og Demetri. Hjelpeletet hadde reist ut som bestemt for i tilfelle å føre polfarerne hurtig frem den siste del av reisen, så de kunde nå skibet. Scott hadde regnet at han ville komme til Hut Point mellom midten av mars og de første dager av april. Dr. Atkinson mente ut fra den tid de andre lagene hadde brukt på hjemveien at Scott kunde nå frem til en-tonn-leiren mellom 3. og 10. mars. Cherry-Garrard fikk fire dagers snestorm der, og det var da så lite mat igjen til hundene at han så vidt kunde rekke tilbake. Han kunde enten reise videre en dagsmarsj til og tilbake, med stor fare for å gå forbi Scott uten å se ham, eller bli to dager til i leiren, som Scott måtte komme til, hvis han overhodet kom. Det var utvilsomt riktig at han bestemte seg til å bli i leiren så lenge som mulig.

let en del — 5,7 km. i formiddag — fryktelig slit å trekke — som jeg ventet. Vi vet at 11 km nu er omrent det meste vi klarer, hvis vi ikke får medvind eller godt føre. Vi har proviant til 7 dager og må i aften være omrent 100 km fra en-tonn-leiren. $11 \times 7 = 77$, det blir 23 km. igjen, selv om forholdene ikke forverrer sig. Imens går vi med sterke skritt mot vinteren.

Mandag 12. mars. Vi marsjerte 12,6 km. igår, litt mindre enn den nødvendige distansen for dagen. Stillingen er nesten den samme. Oates trekker ikke stort, nu er både hender og føtter på ham så å si ubrukelige. Vi gikk 7 km. i formiddag på 4 timer og 20 minutter — vi kan håpe å gå 6 i ettermiddag. $13 \times 6 = 78$. Vi må være ca. 86 km. fra depotet. Jeg twiler på at vi er i stand til å nå frem dit. Føret er like forferdelig tungt, det er sterk kulde, og kreftene våre minker. Gud hjelpe oss! Ikke et blaff av medvind på over en uke, men utsikt til motvind hvert øieblikk.

Onsdag 14. mars. Det er ikke tvil om at det går nedover bakke med oss, men alt er da også vrangt. Igår våknet vi til sterk nordenvind med temperatur $\div 38^{\circ}$ C. Vi kunde ikke trosse den, vi blev i leiren til kl. 2 og gikk så $9\frac{1}{2}$ km. Jeg vilde ha marsjert senere, men alle kjente kulden sterkt, for vinden løiet ikke helt, og temperaturen falt da solen gikk ned. Vi brukte lang tid til å gjøre maten i stand i mørket. (Leir 55.)

Imorges startet vi med sydlig bris, satte seil og passerte enda en varde med god fart. Men da vi var halvveis, slo vinden om til vest til syd eller vestsydvest, den trengte igjennem klærne og inn i våttene. Stakkars Wilson frøs forferdelig og kunde en tid ikke få skiene av sig. Bowers og jeg gjorde nesten alt arbeid med å slå leir, og da vi kom inn i teltet var vi alle gjennemfrosne. Nu ved middagstid er temperaturen $\div 42^{\circ}$ C. og vinden er sterk. Vi må gå videre, men for hver gang vi slår leir blir det vanskeligere og farligere. Det er vel snart slutt nu, en barmhjertig slutt. Stakkars Oates har fått smertene i foten igjen. Jeg skjelver ved tanken på hvordan den kommer til å se ut imorgen. Det er bare ved å bruke den

største omtanke vi andre kan verge oss mot forfrysninger. Vi hadde ikke tenkt oss muligheten av at vi kunde få slik kulde på denne årstid og med en slik vindretning. Det er aldeles forferdelig utenfor teltet. Vi må kjempe så lenge vi har en kjeks igjen, men kan ikke sette rasjonene ned.

Fredag 16. mars eller lørdag 17. Vi har ikke holdt regnskap med dagene, men jeg tror den siste dato er riktig. En eneste tragedie. Ved lunsjen iforgårs sa stakkars Titus at han ikke kunde gå lengre, han foreslo at vi skulde la ham bli igjen i soveposen. Det kunde vi ikke gjøre, og vi overtalte ham til å følge med på marsjen om ettermiddagen. Så fryktelig det var for ham, slepte han sig med, og vi gikk noen km. Om aftenen blev han dårligere, og vi visste at slutten var kommet.

For det tilfelle at dette blir funnet, er det noen ting jeg ønsker å si. Oates' siste tanker gjaldt hans mor, men like i forveien hadde han vært stolt ved tanken på at det vilde glede hans kamerater at han var gått i døden som en mann. Vi kan bevidne at han var tapper. I flere uker hadde han uten klage båret store lidelser, og til det siste både kunde og ville han tale om annet enn all vår motgang. Han oppgav ikke håpet — ville ikke gjøre det — før alt var slutt. Han var en modig sjel. Men nu var alt slutt. Natten til igår sovnet han i det håp at han ikke skulle våkne igjen, men han våknet om morgen — igår. Det blåste en storm. Så sa han: «Jeg går bare utenfor og blir kanskje borte en stund.» Han gikk ut i stormen, og vi har ikke sett ham siden.

Jeg vil med det samme si at vi til det siste ikke har sviktet våre syke kamerater. Da Edgar Evans lå uten bevissthet, og vi ikke hadde proviant igjen, så det ut som om vi for å redde oss selv ville bli nødt til å gå fra ham, men Forsynet var så barmhjertig å utfri ham i det kritiske øieblikk. Han døde en naturlig død, og først to timer etter forlot vi ham. Vi visste at stakkars Oates gikk ut for å dø, og vi prøvde å overtale ham, men vi visste at han handlet som en tapper mann og en engelsk gentleman. Vi håper alle å kunne gå like uredd i døden, og det er sikkerlig ikke langt igjen.

Jeg kan bare skrive i lunsjtiden og da bare litt ad gangen. Kulden er intens — 40° C. ved middagstid. Mine kamerater har et ukuelig mot, men vi er alle på grensen av alvorlige forfrysninger. Vi taler nok hele tiden om at vi skal greie oss, men jeg tror ikke at noen av oss i grunnen har det svakeste håp.

Vi fryser på marsjen nu og hele tiden uten når vi spiser. Igår måtte vi ligge over for storm, og idag er det gått forferdelig sent. Vi er ved den fjortende ponni-leir, bare to ponni-marsjer fra en-tonn-depotet. Vi legger her igjen vår teodolitt, et fotografiapparat og Oates' sovepose. Dagbøker etc, og noen geologiske prøver som vi etter Wilsons bestemte ønske har trukket med oss, vil bli funnet hos oss eller på sleden.

Søndag 18. mars. Ved lunsjtid idag er vi 38 km. fra depotet. Motgangen slipper oss ikke, men det kan jo rette sig. Igår hadde vi vind og snefokk rett mot oss og blev nødt til å stanse. Wind nordvest, styrke 4, temperatur $\div 37^{\circ}$ C. Det var ikke mulig for mennesker å gå mot det, og vi er nesten utslitt.

Min høyre fot er ødelagt, nesten alle tærne — og for to dager siden var jeg den stolte eier av de beste føttene. Mitt fall kom på følgende måte. Jeg hadde vært så dum å blande litt karry i min smelte pemmikan — og jeg tålte det ikke. Hele natten lå jeg våken med voldsomme smerten, på marsjen følte jeg mig elendig, så frøs foten uten at jeg visste det. En liten uforsiktighet, og nu har jeg en fot som det ikke er hyggelig å tenke på. Bowers er nu den kjekreste av oss, men i grunnen er det ikke stor forskjell. De andre har ennu godt håp om å greie det — eller later slik — jeg vet ikke hvad. Vi har fylt primusen halvt med vår siste petroleum og vi har en liten smule sprit — det er alt som står mellom oss og tørsten. Vinden er gunstig for øieblikket, og det vil kanskje hjelpe litt. Det stykket vi har gått, vilde på fremturen vært latterlig lite for oss.

Mandag 19. mars. Lunsj. Det var vanskelig å få slått leir igår aftes, og vi frøs fryktelig til vi hadde fått vår aftensmat

we shall stick it out
to the end but we
are getting weaker &
colder and the end
cannot be far.
It seems a pity but
I do not think I can
write more —

R Scott

Last entry —
For Gods sake look
after our people

Kaptein Scotts siste innførsel i dagboken.

av kold pemmikan og kjeks og et halvt krus kakao som vi laget over spritapparatet. Da blev vi mot all forventning varme og sov godt. Idag startet vi trette og slappe som vanlig. Sleden var skrekkelig tung. Vi har 28 km. til depotet og burde kunne nå dit på tre dager. Så elendig smått det går! Vi har proviant til to dager, men brensel knapt til én. Føttene er nu dårlige på alle. Wilsons er best, min høire verst, den venstre bra. Vi kan ikke pleie føttene våre, før vi får varm mat. Amputasjon er det beste jeg kan håpe på nu, men vil det bli med det? Det er det alvorlige spørsmål. Været er mot oss — vinden idag fra nord til nordvest og temperaturen $\div 40^{\circ}$ C.

Onsdag 21. mars. Mandag aften stanset vi 20 km. fra depotet. Igår var det voldsom storm, og vi måtte ligge over. Idag vil Wilson og Bowers prøve å gå til depotet etter brensel — det siste, fortvilede håp.

Torsdag 22. mars og fredag 23. Snestormen like voldsom — Wilson og Bowers ute av stand til å gå — imorgen er det vår siste chance — vi har ikke brensel igjen og proviant til bare et par måltider — slutten må være nær. Vi har bestemt å dø en naturlig død — vi vil marsjere til depotet med eller uten våre saker og dø på veien.

Torsdag 29. mars. Siden den 21. har vi hatt storm uten stans fra vestsydvest og sydvest. Den 20. hadde vi brensel til å lage to krus te hver og proviant til knapt to dager. Hver dag har vi vært ferdige til å starte for å prøve å nå depotet som er 20 km. borte, men utenfor teltet står luften i en eneste snerøk. Jeg tror ikke vi nu kan håpe det skal snu sig for oss. Vi skal holde ut så lenge vi kan, men vi blir naturligvis svakere etter hvert, og det kan ikke være langt til slutten.

Det er trist men jeg tror ikke jeg kan skrive mer —

R. Scott.

Siste.

For Guds skyld sorg for våre etterlatte.